

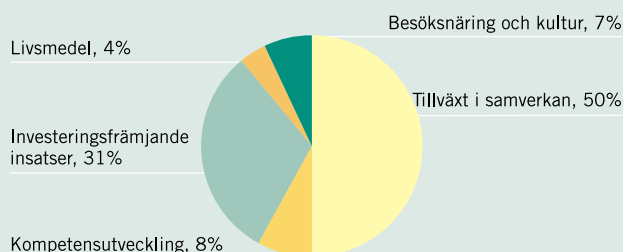
Skåne län

Region Skåne har samordningsansvaret för tillväxtavtalet. Utvecklingen har gått från ett projektbaserat arbete till ett strategiskt arbetssätt där en ny skånsk näringspolitik utgör grunden. Tillväxtavtalet är uppbyggt kring fem insatsområden:

- Tillväxt i samverkan
- Kompetensutveckling
- Investeringsfrämjande insatser
- Livsmedel
- Besöksnäring och kultur

Beslutade medel 2000: 58 mkr
Beslutade medel 2001: 58 mkr

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	17
Privata företag	6
EU	0,5
Kommuner	6,5
Självstyrelseorgan*	19
Stiftelser	4
Övriga	5,5

* Självstyrelseorganet förfogar över såväl statliga som regionala medel och har totalt beslutat om ca 29 mkr till tillväxtavtalet 2001.

Källa: Region Skåne.

Genomförandet

Arbetet med Skånes tillväxtavtal går framåt. Engagemanget och delaktigheten bland ledamöterna/organisationerna är fortfarande stort. Ett problem i processen har varit olika myndigheters medverkan i finansieringen samt att få företag engagerade i ett mer långsiktigt tillväxtarbete. Det senaste året har arbetet bl.a. inriktats på att öka samverkan mellan myndigheter och organisationer som agerar inom området utbildning och kompetens. Integrationen med andra strategiska program, främst Växtkraft Mål 3, behöver utvecklas och diskussioner om ökad samverkan pågår.

Partnerskapets roll har ändrats från en mer aktiv roll i programskrivandet till att på ett mer övergripande plan diskutera och komma med förslag kring angelägna tillväxtområden i regionen.

Resultat

Viktiga resultat från tillväxtavtalsarbetet i Skåne-regionen är att samverkansklimatet succesivt utvecklas och att en del viktiga satsningar kunnat genomföras. Exempel på detta är pågående bredbands-satsning, sjösättandet av en ny marknadsföringsorganisation, en skånsk entreprenörsfond, en skånsk filmfond samt en ökad samverkan inom utbildnings- och kompetensområdet.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

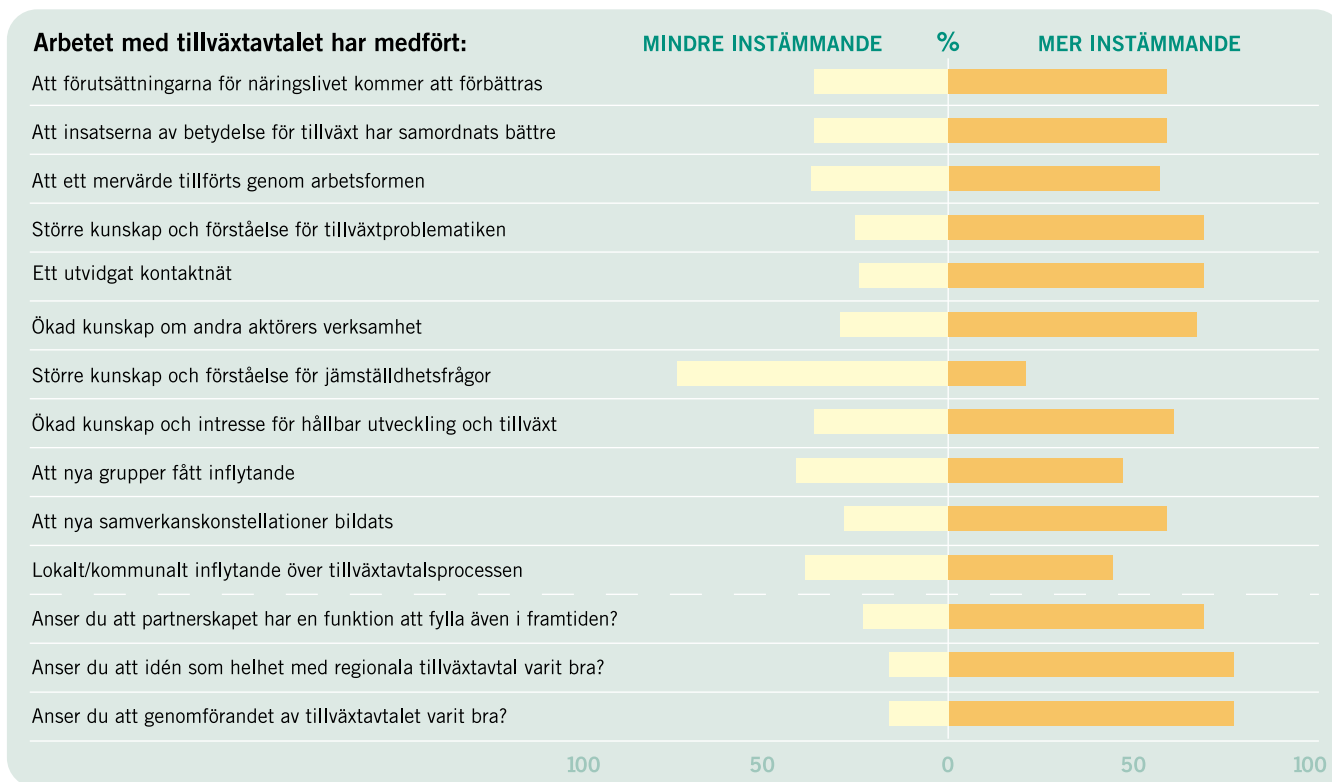
Bredband för Alla i Skåne (BAS)

Projektet innebär att kommuner samverkar kring planeringen av ett ortssammanbindande nät i Skåne. BAS bedrivs av Region Skåne, Kommunförbundet Skåne och Länsstyrelsen i Skåne län i samverkan med länets 33 kommuner. Arbetet har fortsatt i BAS fas 2 och under 2002 kommer en organisation för det konkreta byggandet att riggas och planeringen för byggnationen att ta fart. Finansieringen av BAS (planering) har huvudsakligen skett med Region Skånes medel med bidrag från Kommunförbundet Skåne och länsstyrelsen.

Kunskapsöverföring mellan universitet/högskola och mindre och medelstora företag i Skåne

Teknikbrostiftelsen har, genom Teknopol AB och Kunskapsbron, varit projektets viktigaste samverkan- och utföraninstans. Inom projektet har ett stort antal delprojekt med fokus på prioriterade områden som livsmedel, bioteknik och IT genomförts. Åtgärderna inom projektet har, förutom av Region Skåne, finansierats med resurser från bl.a. Teknikbrostiftelsen, NUTEK, Lunds universitet och Interreg.

Resultat av enkätundersökning i Skåne län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

Lärande process

Den processutvärdering av Skånes tillväxtavtal, som för närvarande genomförs, ska utgöra en grund för att utveckla arbetet. Vidare kommer en projektdatabas att färdigställas under våren 2002. Inom ramen för Region Skånes arbete med regional utveckling och tillväxt sker även ett arbete med att finna former och metoder för uppföljning och utvärdering av hela det regionala utvecklingsarbetet inklusive tillväxtavtalet.

Genom satsningar på främst strategiska områden som vägar och kollektivtrafik men också på bredband, marknadsföring, riskkapital, offentlig företagsservice, filmfond skapas förutsättningar och grogrund för en hållbar ekonomisk tillväxt. Genom ökad samverkan mellan aktörerna inom t.ex. utbildnings- och kompetensområdet ökar på sikt antalet studenter och matchningen mellan arbetsmarknadens behov och studenternas önskemål förbättras. En satsning på ökad kompetens i näringslivet kommer att underlätta den omställning som många så kallade mogna företag behöver genomgå för att kunna klara den ökade konkurrensen från t.ex. de nya kandidatländerna till EU. Skånes tillväxtavtal har påbörjat ett antal projekt för att främja en ekologiskt hållbar utveckling. Sustainable Business Hub, den enskilt största satsningen, syftar till att främja ett "grönt

företagande", dvs miljödriven affärsutveckling. En annan satsning är ett ekologiskt marknadscentrum för att främja ekologiska livsmedel. Skåne län har också deltagit i pilotförsöket kring en ekologiskt hållbar tillväxt.

Inom jämställdhetsområdet sker en fokusering på åtgärder som främjar kvinnors företagande, särskilt invandrarkvinnors företagande. På jämställdhetsområdet i övrigt följs den metodutveckling som sker genom det särskilda pilotprojektet och i arbetet med Skånes jämställdhetsstrategi.

Framtiden

Arbetet har kommit igång inför en ny programperiod. Innehållet i den nya regionala utvecklingspolitiken har förts ut till partnerskapet. Inför det kommande arbetet blir infrastrukturfrågorna tillsammans med utbildnings- och kompetensfrågorna betydligt tyngre. Dialogen om finansieringsfrågorna med bl.a. statliga företrädare bör ske tidigt när program, insatser och åtgärder planeras. Ansträngningar kommer att göras för att engagera näringslivet samt länets 33 kommuner. Den grund som är lagd genom beslut om en ny näringslivspolitik för Skåne är också en viktig förutsättning för arbetet med tillväxtprogram.

Källa: Region Skåne.

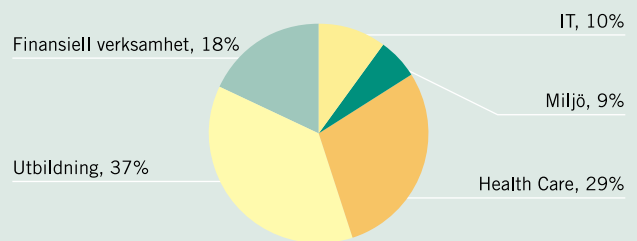
Stockholms län

Stockholms läns tillväxtavtal är helt inriktat på näringslivsutveckling i Östersjöregionen. Det övergripande målet är att Stockholmsregionen skall utvecklas till ett centrum i Östersjöområdet. Insatserna koncentreras till följande områden:

- IT
- Miljö
- Health Care
- Utbildning
- Finansiell verksamhet

Beslutade medel 2000:	46 mkr
Andel av planerad budget 2000:	100 %
Beslutade medel 2001:	17 mkr
Andel av planerad budget:	100 %

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	10,5
Privata företag	2,5
EU	2,5
Kommuner	0,2
Landstinget	0,3
Övriga	0,9

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län.

Genomförandet

I Stockholms län löper tillväxtavtalsarbetet enligt plan. Inledningsvis bestod partnerskapet i Stockholms län av länsstyrelsen, landstinget, Stockholms stad, Kommunförbundet samt handelskammaren. Partnerskapet har utökats under genomförandefasen med universitet/högskolor samt LO-distriktet. Parterna är aktiva i beredning och finansiering av projekt. Flera parter satsar även finansiellt och personellt. Nya grupper har engagerats i avtalets projekt, bl.a. universitet och högskolor, studieförbund samt företag inom berörda insatsområden. Integration har skett med framför allt Växtkraft Mål 3.

Eftersom tillväxtavtalet är avgränsat till "Tillväxt Öst" är möjligheterna till finansiering begränsade. På den statliga sidan finns flera finansieringskällor för handel med länderna i Östersjöområdet, bl.a. Exportrådet, Sida, Baltic 21 och NUTEK. Under första RTA-året visade det sig emellertid svårt att koppla dessa till länets tillväxtavtal. Under tillväxtavtalets andra år fördjupades emellertid samarbetet mellan det regionala partnerskapet och de olika statliga aktörerna som stödjer Östersjösamarbetet. Därmed påskyndades beredningen av kvalitativt goda projekt och ett fruktbart samarbete mellan regional och nationell nivå påbörjades.

Resultat

Ett viktigt resultat är att projekt har startats inom priori-

terade insatsområden. Inom regionen har en regional samordning av parternas Östersjösamarbete påbörjats i syfte att skapa bättre förutsättningar för utbyte och handel.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

KLÖS – Kompetenslyft Öst

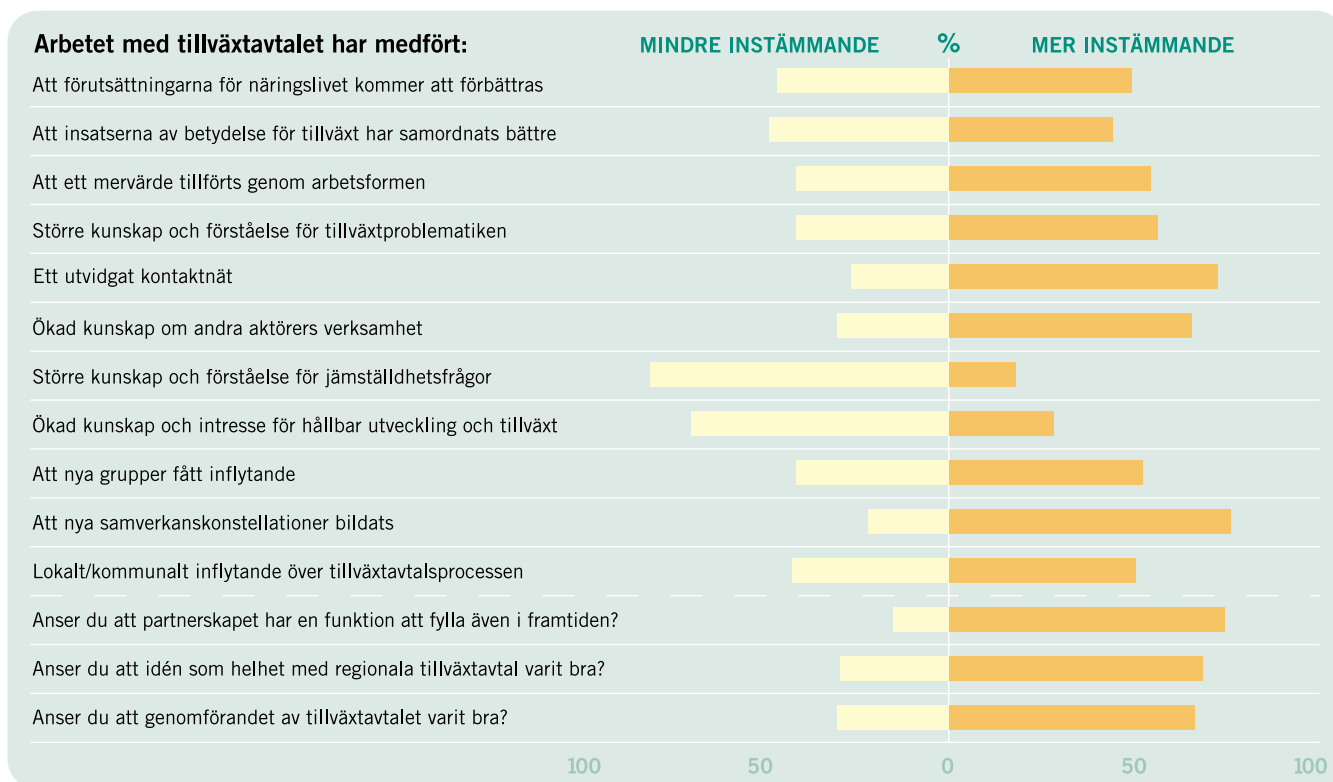
Med hjälp av framtaget studiematerial ska små och medelstora företag stimuleras och förberedas för ett ökat affärs-samarbete inom Östersjöregionen. Projektet vill även öka kunskaperna och förståelsen för de nya demokratiska länderna i regionen. Målet är att sprida studiematerialet till cirka 30 000 mottagare. Resultat kan utläsas när företag har gjort kompetensanalyser och börjat upprätta handlingsplaner inom ramen för Växtkraft Mål 3.

Finansieringen kommer från bl.a. Östersjömiljard II, Mål 3 och länsstyrelsen.

Baltic MedWeb

Inom projektet införs – i första hand i Litauen – ett svenskt system för lagring och överföring av medicinska bilder. Databaserna ska användas för utbildning, konsultation, forskning, referens- och kvalitetskontroll. Deltagande sjukhus får tillgång till varandras databaser. Målet är att ge de baltiska länderna tillgång till spjutspetskompetens för utveckling av Internetbaserad medicinsk utbildning och

Resultat av enkätundersökning i Stockholms län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

medicinska referensdatabaser.

Finansieringen kommer från Östersjömiljard II, privat finansiering och SLL.

Lärande process

Eventuella avsteg och svårigheter inom projekten uppmärksammas genom kontinuerliga kontakter med de projektansvariga. Det har resulterat i förenklade anvisningar för rapportering utan avkall på en effektiv uppföljning och utvärdering. Projekten rapporterar två gånger per år och då bedöms läget inom projekten och den ekonomiska redovisningen.

Stockholms tillväxtavtal har ännu inte hunnit så långt att det går att göra någon uppföljning av hur insatserna bidragit till hållbar utveckling. Tillväxtavtalets insatser har dock bidragit till att skapa förutsättningar för långsiktighet, helhetssyn och kommunikation över sektorsgränser, som kan sägas utgöra principer för hållbar utveckling. Tillväxtavtalet i Stockholms län bidrar till att utveckla och stärka mer stadigvarande kontakter över sektorsgränser både mellan länderna i Östersjöområdet och inom regionen. Kompetenslyft Öst är ett bra exempel på detta. Av de tre aspekterna på hållbar utveckling är insatserna kring ekologiskt hållbar utveckling tydligast eftersom det finns ett eget tema kring miljöexport och miljödriven tillväxt.

Huvudsyftet är att stärka svenska miljöteknikföretags exportmöjligheter och att introducera miljöledningssystem. För att stärka några aspekter på hållbar utveckling i tillväxtavtalet har en handledning för jämställdhet, integration och miljö utarbetats. Alla projekt ska redovisa hur de arbetar med frågorna och en årlig uppföljningen sker sedan.

Framtiden

Partnerskapet har börjat planera för en ny programperiod. Det finns en önskan att bredda inriktningen på Östersjöområdet och inför det kommande regionala tillväxtprogrammet inleda en mer förutsättningslös diskussion om förutsättningar för tillväxt. Regionens starka kluster kommer att analyseras. Ett antal miniseminarier – bl.a. kring bioteknik, healthcare, miljö, IT och innovationer – kommer därför att genomföras under 2002. Seminarierna följs sedan upp under 2003 och de samlade erfarenheterna ska tas tillvara i kommande tillväxtprogram. Sannolikt kommer det länsövergripande samarbetet under förberedelsestiden också att öka. Syftet är att fördjupa samarbetet mellan fler parter inom regionen och att åstadkomma en bättre statlig sektorssamverkan. Stor vikt ska också läggas på lokal delaktighet i processen.

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län.

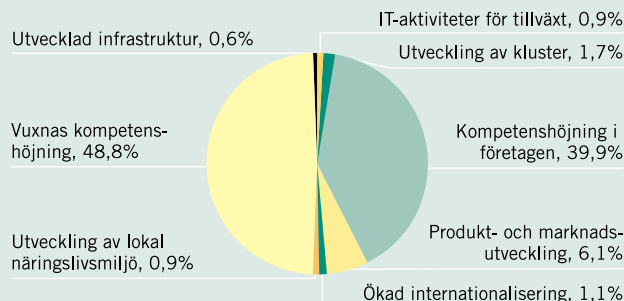
Södermanlands län

Södermanlands tillväxtavtal är inriktat mot närings- och kompetensutveckling samt kommunikationer. Huvudområdena är i sin tur uppdelade i nio åtgärdsområden:

- Utveckling av lokal näringslivsmiljö
- Utveckling av kluster
- Produkt- och marknadsutveckling
- Ökad internationalisering
- IT-aktiviteter för tillväxt
- Kompetenshöjning i företag
- Utvecklad ungdomsutbildning
- Vuxnas kompetenshöjning
- Utvecklad infrastruktur

Beslutade medel 2000:	99 mkr
Andel av planerad budget 2000:	74 %
Beslutade medel 2001:	286 mkr
Andel av planerad budget 2001:	169 %

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	113,5
Privata företag	67
EU	84
Kommuner	4,5
Landstinget	3
Stiftelser	3,5
Övriga	10,5

Källa: Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Genomförandet

Arbetet löper delvis enligt avtalet. Genomförandet sker inom nio åtgärdsområden och engagemanget är generellt stort.

Integrationen mellan Växtkraft Mål 3 andra aktiviteter inom tillväxtavtalet har ökat och det finns en ömsesidig önskan att förstärka de olika verksamheterna och få ut mer effekt av medlen. Länet ingår som ett av fem län i EU-programmet Innovativa åtgärder som pågår t.o.m. 2003.

Partnerskapet Samling Sörmland har 28 deltagare som också deltog under framtagandet av avtalet. Beredningsgruppen, som består av kommunalråd samt ytterligare några politiker, har spelat en viktig roll under planeringsfasen men dess roll under genomförandet är nedtonad. Arbetet med genomförandet samordnas av styrgruppen där representanter från partnerskapet ingår.

Näringslivets medverkan har ökat under genomförandet. Företagen medverkar främst i klustergrupperna. Totalt deltar cirka 500 företag i olika grupper.

Resultat

De viktigaste resultaten av Södermanlands arbete med tillväxtavtalet är att det:

- skapat fler mötesplatser för företag och det offentliga,
- stimulerat och stött klusterutveckling,
- ökat engagemanget från näringslivet,

- ökat IT-mognaden bland företagen,
- ökat samverkan mellan företag och högskola,
- ökat samverkan mellan länets aktörer och därmed fått en bättre fokusering vad gäller prioritering av insatser och medel.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

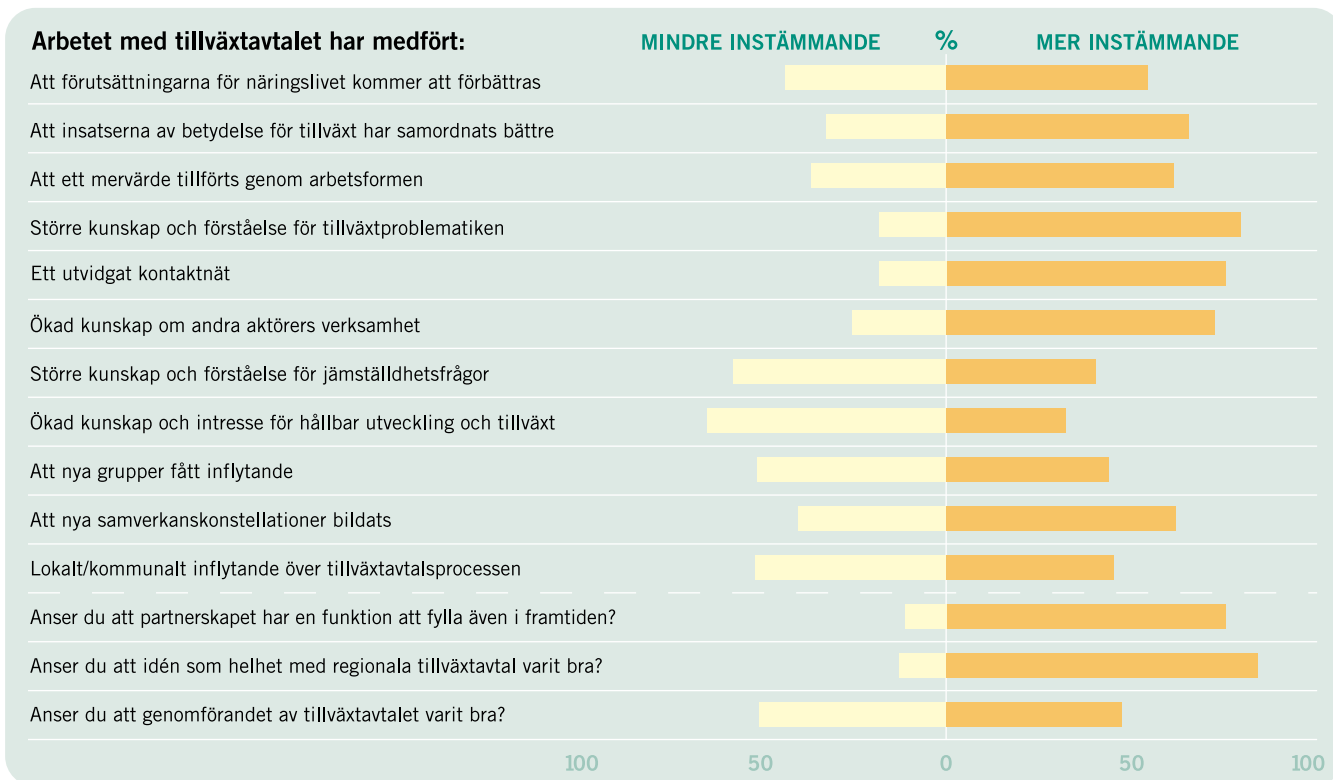
Biotechvalley.nu – ett biotekniskt kluster för industriell produktion och affärsutveckling

Projektet ska stimulera till tillväxt i de företag som ingår i klustret bioteknik och industriell läkemedelsproduktion. "Biotechvalley.nu" har under de senaste 18 månaderna arbetat i mindre skala, men har ändå genererat några företagsetableringar, en mängd insatser inom kompetensutveckling samt ett större utvecklingsprojekt på totalt sex miljoner kronor där VINNOVA står för 3,3 miljoner.

Utvecklingsarbete för en sörmländsk yrkeshögskola

Inom projektet är målen dels att öka antalet kvalificerade yrkesutbildningar som motsvarar identifierad efterfrågan på arbetskraft, dels bidra till uppbyggnaden av lokala samordningsfunktioner av sådana utbildningar. Under hösten 2000 påbörjades projektet "Sörmlands Yrkeshögskola" som är av virtuell karaktär. Det växer fram och hålls samman av

Resultat av enkätundersökning i Södermanlands län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

ett nätverk bestående av lokala samordnare av eftergymnasiala yrkesutbildningar. Inom den Sörmländska yrkeshögskolan kommer det att finnas kvalificerad kompetens för att identifiera dagens och morgondagens krav på nya yrkeskunskaper. Sammantaget kommer 15 KY-utbildningar att starta under 2002.

Lärande process

Styrgruppen har gjort halvårsvisa uppföljningar av åtgärdsområdena och i takt med att gruppernas arbete har kommit igång har även uppföljningen förbättrats.

Styrgruppen diskuterar hur utvärderingen av tillväxtavtalet ska genomföras. Inom åtgärdsområdena och inom några projekt görs i viss mån uppföljningar och utvärderingar.

En rapport som behandlar hur tillväxtavtalet tagit hänsyn till det ekologiska perspektivet har färdigställts. Författarna konstaterar att det i avtalet inte finns någon koppling mellan å ena sidan den övergripande målformuleringen om hållbar utveckling och avtalets åtgärdsområden och, å andra sidan, mer konkreta målformuleringar. Uppföljningsbara mål saknas.

Framtiden

Länsstyrelsen kommer att göra en omvärldsanalys under 2002. Kommunerna och landstinget samarbetar inom Regional samverkan för Sörmland (RSS). En första rapport om vilka regionala verksamhetsområden som är viktiga att arbeta med presenterades i februari 2002. Verksamhetsområden som presenteras i RSS-rapporten var näringsliv, kommunikationer och kompetensutveckling. De två förstnämnda ansågs ha en starkare profilering på regional nivå än det sistnämnda. Lärdomar från nuvarande programperiod är att:

- engagera kommunerna och viktiga parter, i större utsträckning än tidigare – från tidig analysfas t.o.m. genomförandet,
- företagens medverkan underlättas om lokala partnerskap bildas samt om kluster utvecklas,
- resurser som avsätts för att driva gemensamma åtgärder inriktas på några strategiska områden,
- åtgärder inom arbetsmarknadsområdet bör integreras ytterligare,
- den centrala nivån måste på ett mer samlat och tvärsektoriellt sätt samverka med den regionala nivån. Stuprörspolitikerna måste förändras och anpassas till regionala behov.

Källa: Länsstyrelsen i Södermanlands län.

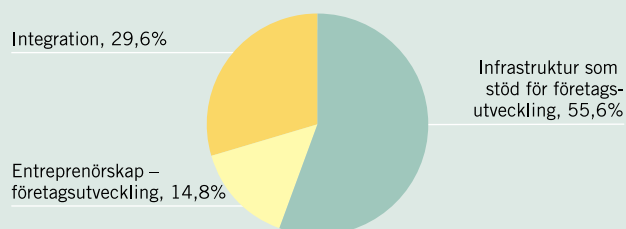
Uppsala län

Uppsalas ställning som en av landets främsta universitetsstäder har präglat länets tillväxtavtal som har en nära koppling till universitet och annan kunskapsintensiv verksamhet i Uppsala. Integration av invandrare och nyanlända utgör även en viktig del i avtalet. Insatserna koncentreras till följande områden:

- **Infrastruktur som stöd för företagsutveckling**
- **Entreprenörskap – företagsutveckling**
- **Integration**

Beslutade medel 2000:	38 mkr
Andel av planerad budget 2000:	175 %
Beslutade medel 2001:	50 mkr
Andel av planerad budget 2001:	130 %

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	16,8
Privata företag	0,8
EU	8,9
Kommuner	8,7
Landstinget	1,8
Stiftelser	12,1
Övriga	0,9

Källa: Länsstyrelsen i Uppsala län.

Genomförandet

Arbetet med Uppsala läns tillväxtavtal sker enligt avtalet. Engagemanget under genomförandet är starkast hos genomförarna själva och hos finansiärerna. Näringslivet är engagerat i projekt där en direkt nytta med projektet kan ses. Partnerskapets svåraste fråga har varit finansieringen av avtalet. Detta har bl.a. hållit tillbaka utvecklingstakten i Energicentrum i Älvkarleby, Marintekniska klustret i Öregrund samt Ventilationstekniska klustret i Enköping. Ett område där riskkapitalinvesteringarna har följt tätt i spåren av tillväxtavtalet är bioteknikområdet med STUNS och Campus Uppsalaprojektet som drivmotor.

Ur det ursprungliga partnerskapet som bestod av Utvecklingsrådet¹, har den s.k. LIBER-gruppen varit mest aktiv. I LIBER-gruppen ingår länsstyrelsen, landstinget, kommunförbundet, ALMI, handelskammaren, länsarbetsnämnden och Uppsala kommun. Ambitionen att aktivt verka för regional utveckling växte under 2000 fram också i samarbetet mellan kommunerna och landstinget. Denna grupp, C-Framåt, blir aktiv i arbetet med det kommande tillväxtprogrammet.

Resultat

Ett antal konkreta åtgärder av strategisk karaktär har lyfts upp och genomförs i samarbete. Tillväxt i företag och nya

sysselsättningstillfällen, särskilt i nya branscher som Life-science, har genererats. Inom integrationsområdet har en samarbetsmodell för effektivare introduktion utvecklats. En ökad satsning på uppföljningar och utvärderingar, som synliggör insatserna, är ett annat viktigt resultat av processen.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

Campus Uppsala

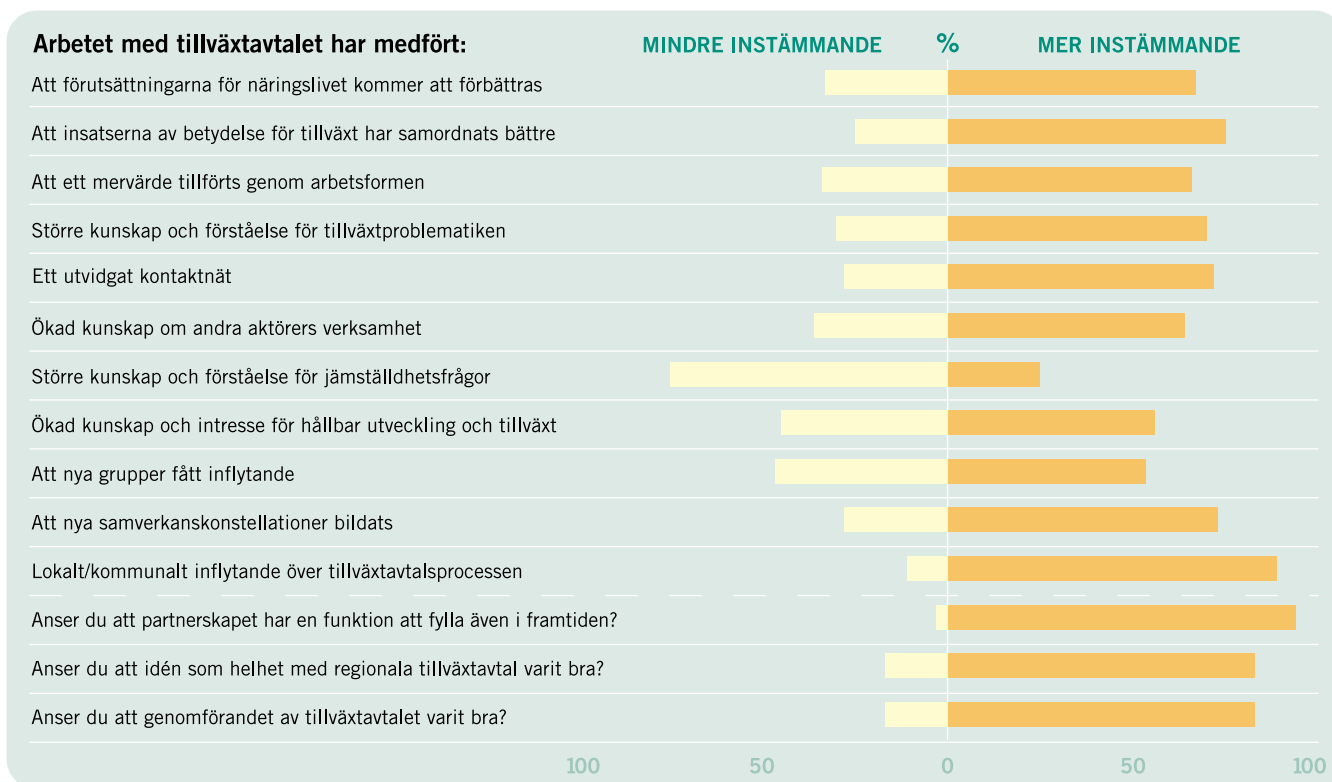
Uppsala och Campus Uppsala marknadsförs som en strategisk lokaliseringsplats i norra Europa. Resultat hittills är bl.a. att ett affärsmässigt kluster för bioteknik är definierat och etablerat. Uppsala har blivit erkänt som marknadsplats för högteknologi. Omkring 40 tillväxtbolag har expanderat sina verksamheter vilket motsvarar cirka 700 nya arbetstillfällen under senaste tvåårsperioden. Ytterligare cirka 2 400 nya arbetstillfällen beräknas skapas inom Life Science-området under kommande tvåårsperiod.

Finansieringen av utvecklingsarbetet har skett i samverkan mellan länsstyrelsen, landstinget, Uppsala universitet, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala kommun och Teknikbrostiftelsen. Finansieringen av expansionen i företagen sker med hjälp av riskkapital från såväl svenska som utländska riskkapitalbolag.

¹ Utvecklingsrådet ingick representanter för landstinget, länsarbetsnämnden, kommunerna, universiteten och näringslivet förutom länsstyrelsen.

Resultat av enkätundersökning i Uppsala län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

Modell för effektivare integration

Projektet ska effektivisera introduktionen och integrationen av invandrare i det svenska samhället så att de snabbare kommer i försörjning. Hittills har bl.a. samarbetsformerna för introduktion av flyktingar och invandrare utvecklats. En mer effektiv förmedling av invandrararbetskraft har prövats och utvecklats. Rådgivning till invandrare som har tänkt att starta eget företag har genomförts under 2000–2001. Modellen har visat att det finns klara fördelar i form av minskat dubbelarbete, helhetsbild av åtgärder – en röd tråd – från ankomst till etablering i samhället och ökat ansvarstagande från individens sida. Projekten har finansierats av Uppsala kommun, arbetsförmedlingen, länsstyrelsen, landstinget, Integrationsverket, Europeiska flyktingfonden och Växtkraft Mål 3.

Lärande process

Länsstyrelsen genomför en årlig uppföljning av tillväxtavtalsprocessen. Externa utvärderingar har genomförts och kommer att genomföras av enskilda projekt i förhållande till de syften, mål och indikatorer som ställts upp. Någon helhetsutvärdering är inte inplanerad. Det är ännu svårt att

bedömma hur tillväxtavtalet påverkar en långsiktig hållbar utveckling. Många insatser är ur effektsynpunkt fortfarande i initialfasen. Integrationsområdet är ett insatsområde där åtgärderna tydligt pekar på att det finns positiva effekter för en socialt hållbar utveckling.

Framtiden

Planering och förberedelser för tillväxtprogrammet bedöms preliminärt kunna komma igång under 2002. Centrala områden blir sannolikt infrastruktuursatsningar, bostads-, arbetskrafts- och kompetensförsörjning. Flykting- och invandrarfrågorna kommer troligtvis att vara angelägna ur ett arbetskrafts- och kompetensperspektiv men också utifrån allmänna integrationsaspekter. I övrigt bör en bred och djup lokal idéprocess aktualiseras samtidigt som en bättre näringslivskoppling eftersträvas. Uppföljning och utvärdering inriktas mer på effekter av åtgärder i förhållande till gjorda insatser. Begreppen "långsiktig hållbar utveckling, ekonomiskt, ekologiskt och socialt" bör utvecklas med tydliga definitioner och indikatorer som kan följas.

Källa: Länsstyrelsen i Uppsala län.

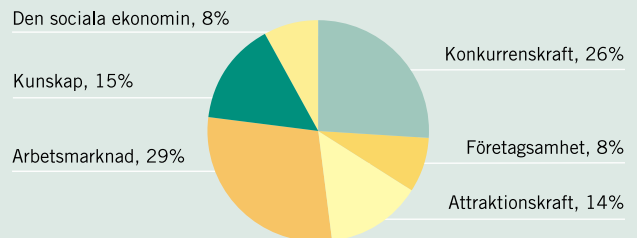
Värmlands län

Tillväxtavtalet i Värmland är byggt kring idén om ett statligt regionalt tillväxtkapital. Detta innebär att tillväxtavtalet och dess insatsområden utgör ett system för ett bättre samspel mellan olika statliga anslag sinsemellan och med andra finansiärer. Målet är att bättre kunna stödja länets växtkraft. Insatsområdena är:

- **Konkurrenskraft**
- **Företagsamhet**
- **Attraktionskraft**
- **Arbetsmarknad**
- **Kunskap**
- **Social ekonomi**

Beslutade medel 2000: 1 558 mkr
Beslutade medel 2001: 1 940 mkr

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	1 125
Privata företag	427
EU	136
Kommuner	175
Stiftelser	20
Övriga	20

Källa: Länsstyrelsen i Värmlands län.

Genomförande

De viktigaste förändringarna i Värmlands tillväxtavtalsarbete under 2001 är att genomförandet av strukturfondsprogrammen påbörjades och att Region Värmland bildades. Under året har fortsatta satsningar gjorts på Karlstads universitet och utvecklingen av dess forskningsverksamhet.

Det värmländska tillväxtavtalet genomförs i decentraliserade former och i etablerade strukturer. Särskilda s.k. processanimatörer finns för profilområdena. De verkar inom respektive område och har god kännedom om vad som händer. Särskilda kontaktpersoner finns för de kommungrupper som spelade en viktig roll under programarbetet. I avtalet utpekades också särskilda "intentioner" ut. Organisationer och personer med särskilt ansvar för dessa intentioner har utsetts.

Det årliga värmlandsmötet har varit en stor framgång och har stärkt idén om det regionala tillväxtavtalet. Näringslivets engagemang är betydande inom profilområden som skogsstål- och verkstadsindustrin samt besöksnäringen.

Under år 2001 omfattade tillväxtavtalet i Värmland 1,94 miljarder kronor. Detta var en ökning med 380 miljoner kronor från föregående år. Merparten utgjordes av statliga medel och resurser från privata företag. Eftersom tillväxtavtalet i Värmland inte bygger på en budget kan avtalets omfattning 2002 inte anges.

Resultat

Genom arbetet med tillväxtavtalet har förutsättningarna och ambitionerna för arbetet med värmländsk växtkraft kunnat kommuniceras inåt och utåt. Ett annat viktigt resultat är det årliga värmlandsmötet. Vidare har en uppslutning skett kring utvecklingen av Karlstads universitet.

Processer och projekt av samlad regional betydelse har, genom avtalet, fått en tydligare legitimitet. Detta gäller satsningar på t.ex. ungdomligt entreprenörskap, Inovas inkubator- och science-parks verksamhet, Invest in Värmland, utvecklingen av besöksnäringen, kompetensrådets roll, den sociala ekonomins betydelse. Intresset hos olika aktörer att också intressera sig för det som andra gör har ökat.

Exempel på projekt inom ramen för tillväxtavtalet:

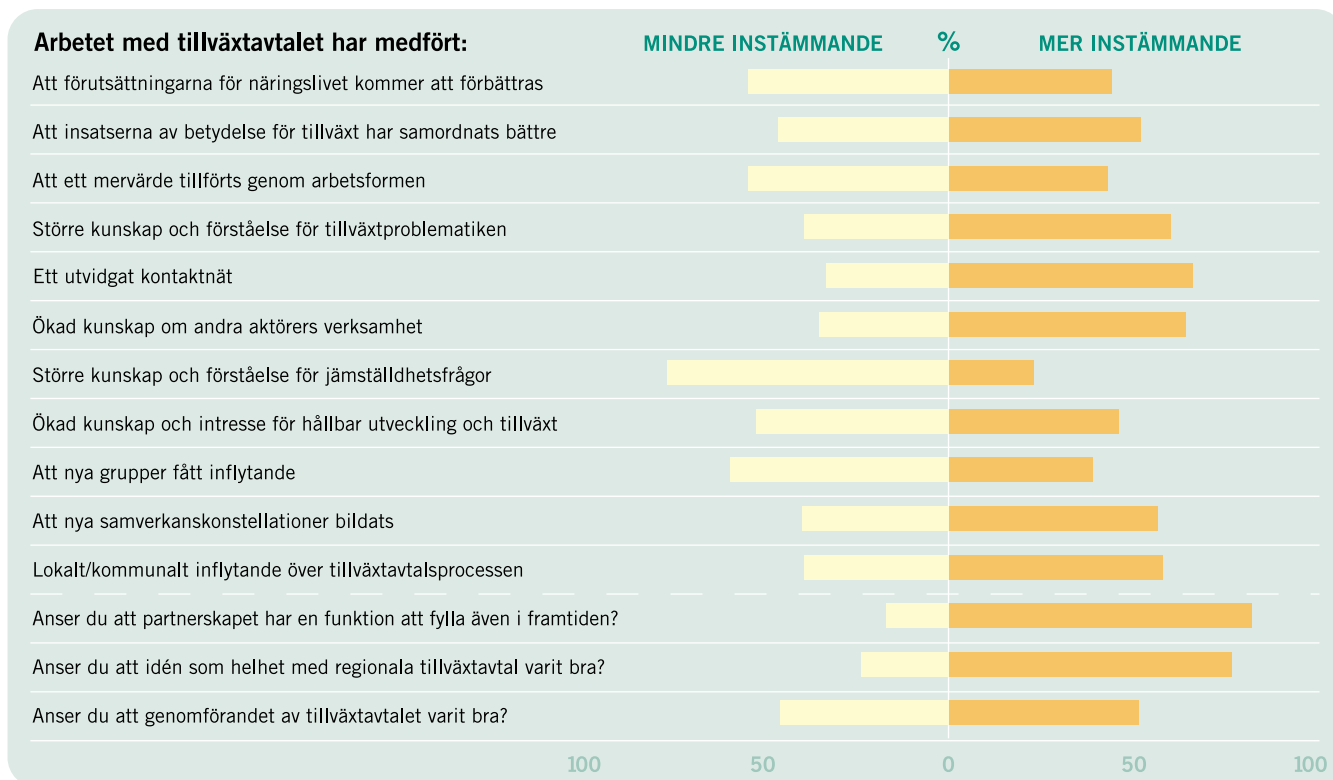
Ung kraft

Projektet rör ungt entreprenörskap och föreningen Communicare är genomförare och projektägare. Projektet omfattar 15 av länets 16 kommuner och har medfinansiering från såväl EU Mål 1, Mål 2 och Mål 3. Ung kraft är det finansiellt största projektet i Värmland.

Utveckling av turismnäringen

Värmlands turistråds projekt för att utveckla turismnäringen stöds bl.a. av EU Mål 2. Det bygger på erfarenheter

Resultat av enkätundersökning i Värmlands län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

från tidigare programperiod och bedrivs i nära samverkan med företag inom turistbranschen i olika delar av länet.

Lärande process

Det årliga värmlandsmötet har bl.a. sin grund i att arbetet för värmländsk växtkraft ska följas och bli tydligare. Vid mötet redovisas sammanställningar av det regionala tillväxtkapitalet. Arbetet har givit viktiga lärdomar om användningen av statliga medel och samspelet med andra finansieringskällor. I tillväxtavtalet är ett antal uppföljningskriterier knutna till varje insatsområde. De bidrar till att ge svar på om utvecklingen går åt rätt håll.

Tillväxtavtalet omfattar satsningar och aktiviteter inom närings-, arbetsmarknads- och utbildningspolitikens områden. Genom t. ex. satsningar på kunskaps- och kompetensutveckling läggs grunden för hållbar utveckling i de ekonomiska, sociala och ekologiska dimensionerna. Eftersom arbetsmarknadspolitiska insatser är en integrerad del i arbetet för värmländsk växtkraft, liksom EU Mål 3, har tillväxtavtalet en betydande social dimension. Satsningarna på ungt entreprenörskap och en ökad företaganda bidrar också till en ekonomisk hållbar utveckling. Inom ramen för Miljöaktion Värmland görs särskilda insatser för miljödriven

produktutveckling, ett energisnålare Värmland och genom Boplats Värmland lyfts bl.a. idéer om ett mer ekologiskt byggande fram. En tydlig dialog har också funnits kring hållbar turismutveckling. ALMIs design- och innovationsprojekt har inslag av tydligt miljötankande.

Inom de olika områden som ingår i avtalet finns en strävan att tydliggöra genusperspektivet. Uppföljningskriterierna för respektive insatsområde är, så långt som möjligt, könsredovisade. Seminarier kring "genus och regional utveckling" har organiserats. ALMIs coachningsprojekt inriktas på kvinnors företagande. Inom ramen för EU Mål 3 bedrivs särskilda projekt inom dess insatsområde 2 och 3 som har direkt bäring på integration och jämställdhet.

Framtiden

Det värmländska tillväxtavtalet är ett strategiskt dokument. Det kommer därför att med stor sannolikhet förlängas t.o.m. 2003. Vid det årliga värmlandsmötet, som är planerat till den 1–2 oktober 2002, ska formerna för arbetet med och inriktningen av nästa generations regionala tillväxtprogram diskuteras.

Källa: Länsstyrelsen i Värmlands län.

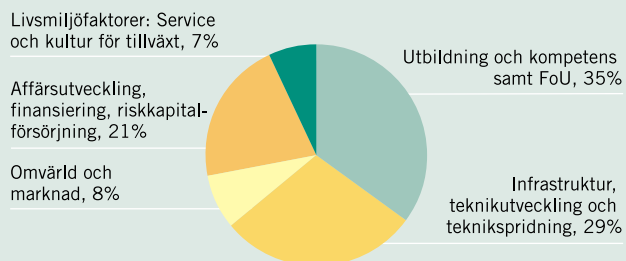
Västerbottens län

I Västerbotten finns det en stark koppling mellan tillväxtavtalet och Mål 1-programmet genom att tillväxtavtalets åtgärder har förts in i Mål 1-arbetet. Tillväxtavtalets fem insatsområden är främst inriktade på kompetens- och näringslivsutveckling samt infrastruktur:

- **Utbildning och kompetens samt forskning och utveckling**
- **Infrastruktur, teknikutveckling och teknikspridning**
- **Omvärld och marknad**
- **Affärsutveckling, finansiering och riskkapitalförsörjning**
- **Livsmiljöfaktorer: Service och kultur för tillväxt**

Beslutade medel 2000:	627 mkr
Andel av planerad budget 2000:	68 %
Beslutade medel 2001:	802 mkr
Andel av planerad budget 2001:	96 %

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	372
Privata företag	97
EU	238
Kommuner	56
Landstinget	19
Stiftelser	4
Övriga	16

Källa: Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Genomförandet

Engagemanget och delaktigheten i genomförandet är generellt sett stort. Näringslivets organisationer, utbildningsanordnare, kommuner, regionala organ, universitet, stiftelser är starkt delaktiga i genomförandet. Delaktigheten varierar dock mellan olika grupper. Små lokala aktörer upplever att det är svårt att få stöd till lokala utvecklingsprojekt. Även de mindre kommunerna anser att deras näringslivsinriktade projekt bedöms som lokala och att de därför har svårt att få stöd, även om projektet överensstämmer med avtalets mål och innehåll. Detta sammanhänger med att en viktig finansierare är EU-programmen som eftersträvar större projekt över större geografiska områden.

Finansiering av avtalet bedöms i stort ha fungerat väl. Det har dock funnits några svårigheter, exempelvis har det funnits osäkerheter kring hur arbetsmarknadsmedel får användas.

Partnerskapet i Västerbotten består av ett stort och ett litet partnerskap samt ett arbetsutskott. I det lilla partnerskapet ingår samtliga avtalsslutande parter med företrädare från näringsliv, universitet, regionala statliga organ, kommuner, landsting och fackliga organisationer.

Näringslivets engagemang i Västerbottens tillväxtavtalsprocess har mestadels skett genom företagens intresseorganisationer. På stora partnerskapets möten deltar däremot

ett relativt stort antal enskilda företag. Det har visat sig svårt att få med enskilda företag i genomförandeprocessen t.ex. i expertgrupperna. Däremot ingår företagen i en mängd projekt som genomförare eller medverkande.

Samtliga kommuner i länet är engagerade i genomförandet. Den lokala nivån och "byanivån" medverkar i lokala utvecklingsprojekt som tillsammans täcker in hela länet.

Resultat

Ett av de viktigaste resultaten är att länets parter enats om vilka områden och åtgärder som är viktiga för att få tillväxt i näringslivet. Samtliga regionala aktörer deltar och genomför åtgärderna. Tillväxtavtalsarbetet har påverkat inriktningen på det regionala utvecklingsarbetet och har starka kopplingar till det arbete som sker i strukturfondsprogrammet Mål 1.

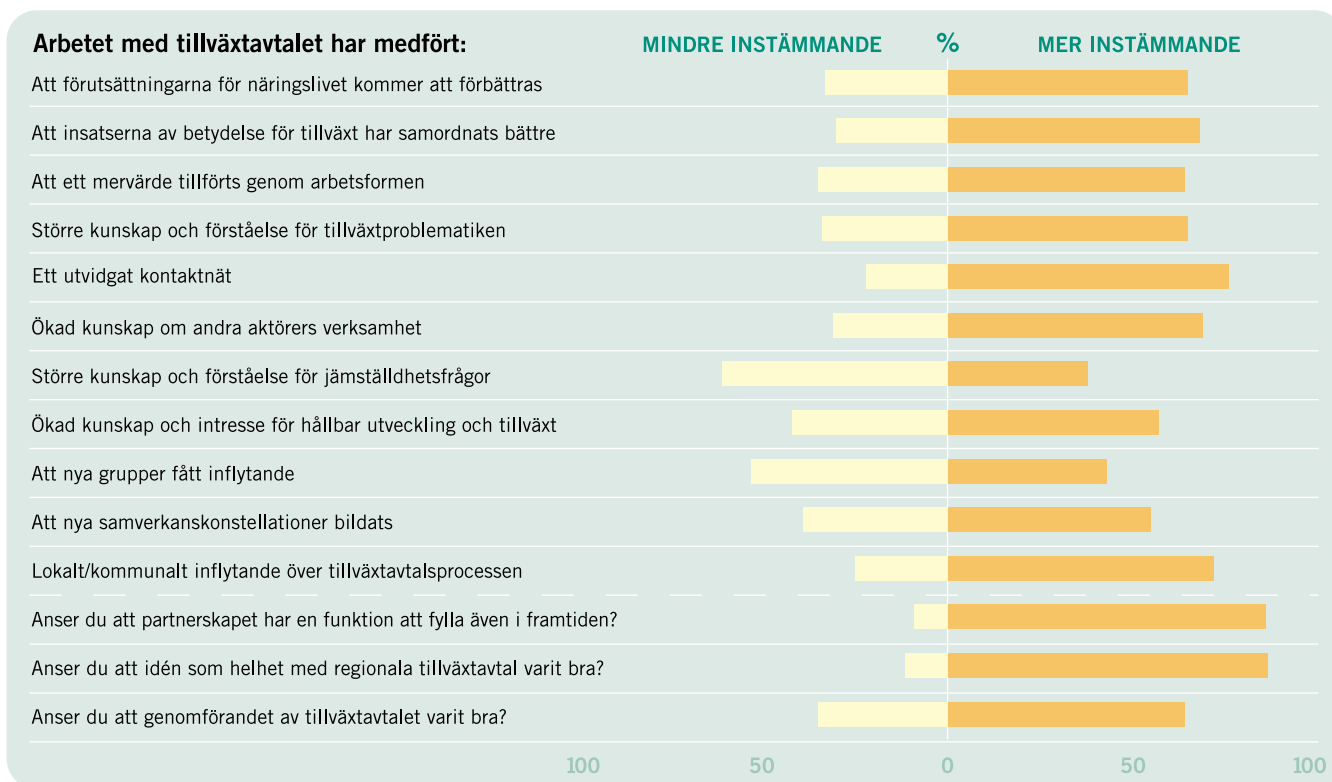
Ett annat viktigt resultat är att universiteten i ökad omfattning lyckats locka privata finansierare till forskningsprojekt och knutit nya kontakter med näringslivet.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

Infrastruktursatsningar i Tärnaområdet

I en kraftsamling kring turistutvecklingen i området har bl.a. flygfältet byggts ut, investeringar gjorts i turistanläggningar och marknadsföringen ökat. Dessutom planeras en

Resultat av enkätundersökning i Västerbottens län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

vägtunnel i Umskaret, Norge, samt utbyggnad av simhall. Den totala investeringskostnaden på svensk sida beräknas hittills till 100 miljoner kronor.

Även om Tärnaområdet prioriteras är en positiv sidos-effekt att andra turistföretag i fjällområdet också har ökat sina investeringar och sin marknadsföring.

Georange

Genom att stärka forskningen om gruvor och miljö ska svensk malmgeologisk kunskap utvecklas. Forskningen sker inom två huvudområden: prospekteringsrelaterad forskning och forskning om gruvor och miljö. Dessutom ska industrins försörjning av kompetent arbetskraft förbättras. Den totala kostnaden är 42,3 miljoner kronor. Finansiärer är Mål 1, Sveriges geologiska undersökning (SGU), länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten, tio kommuner samt landstinget.

Lärande process

De olika aktiviteterna inom tillväxtavtalsarbetet registreras i en databas. Slutrapporten från en extern utvärdering lämnas hösten 2003. På länsstyrelsen har även ett internt utvärderingsarbete påbörjats kring rutiner för datainsamling och behandling för uppföljning av företagsstöden. En

uppföljning av projektverksamheten planeras.

Inom länets tillväxtavtalsarbete bedöms varje projekt och varje företagsinvestering utifrån dess ekonomiska hållbarheten. Även jämställdhetsaspekter beaktas. Ökade insatser för att sprida information och för kompetensutveckling inom jämställdhetsområdet ska genomföras under 2002. Eftersom det har ansetts svårt att analysera och mäta den sociala dimensionen i de aktiviteter som genomförs efterfrågas mer användbara indikatorer.

Västerbotten är ett av pilotlänen för den ekologiska dimensionen. Tillsammans med Naturvårdsverket har länet utarbetat rapporten "Bredda perspektiven", som behandlar hur man kan integrera miljöaspekten i processen med att ta fram tillväxtprogram.

Framtiden

Analysarbetet inför den kommande perioden med regionala tillväxtprogram har påbörjats. Särskilda analysgrupper inom partnerskapen har bildats för bl.a. befolkningsutveckling, omvärld, infrastruktur, näringsutveckling, arbetskraft- och kompetensförsörjning, FoU, samverkan högskola/näringsliv och livsvärden.

Källa: Länsstyrelsen i Västerbottens län.

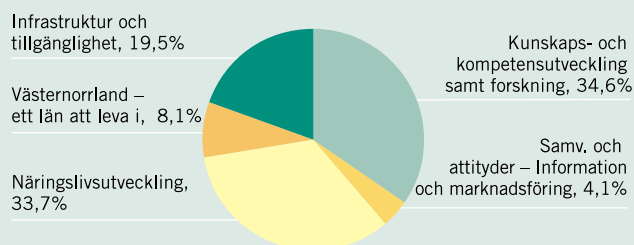
Västernorrlands län

Under 2001 har Västernorrlands län tagit fram en ny länsstrategi för hur länet skall utvecklas under detta decennium. Länsstrategin bildar en bas för kommande tillväxtprogram och påverkar genomförandet av tillväxtavtal och Mål 1-program. Länets tillväxtavtal har en stor bredd med totalt fem insatsområden:

- **Kunskaps- och kompetensutveckling samt forskning**
- **Samverkan och attityder – Information och marknadsföring**
- **Näringslivsutveckling**
- **Västernorrland – ett län att leva i**
- **Infrastruktur och tillgänglighet**

Beslutade medel 2000:	824 mkr
Andel av planerad budget 2000:	92 %
Beslutade medel 2001:	1 271 mkr
Andel av planerad budget 2001:	89 %

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	558
Privata företag	202
EU	346
Kommuner	131
Landstinget	20,5
Stiftelser	14

Källa: Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Genomförandet

Genomförandet av Västernorrlands tillväxtavtal sker i stort sett enligt avtalet. Den främsta avvikelser är svårigheten att sluta tydliga överenskommelser om gemensamma prioriteringar.

Det finns nära kopplingar mellan länets tillväxtavtal och Mål 1-programmet såväl programmässigt som i enskilda projekt. Genomförandet av dessa, men framförallt framtagandet av ett nytt regionalt tillväxtprogram, kommer att stödjas av den nya länsstrategin "Vision 2005 med utblick mot 2010" och lokala strategidokument.

Samfinansieringen av projekt har fungerat på lokal och regional nivå. Finansieringen med exempelvis centrala myndigheter kan dock förbättras.

Många utvecklingsgrupper och myndigheter är delaktiga i arbetet med tillväxtavtalet. På politisk nivå har engagemang varit lägre än under programupbyggnaden, delvis till följd av arbetet med Mål 1 och lokala utvecklingsprogram.

Avtalet genomförs på en relativt bred front i dialog med offentliga finansiärer. De 12 RTA-grupperna i länet utgör ett viktigt inslag liksom den nyinrättade dialogarenan "RTA-plattformen".

Aktiva parter är huvudfinansiärerna: företrädare för den privata sektorn, Mål 1, länsarbetsnämnden, länsstyrelsen, kommunerna, landstinget och Vägverket. På regional nivå är Mitthögskolan, ALMI Företagspartner liksom närings-

livets organisationer engagerade. Intresset hos enskilda företag att engagera sig i nätverksarbete, också i vidare geografiska sammanhang, ökar.

Kommunerna är engagerade genom det lokala utvecklingsarbetet som blir alltmer partnerskapsbaserat. Företrädare för kommunerna deltar därtill i de flesta regionala tillväxtavtalsgrupper.

Resultat

Viktiga resultat är de program och projekt som tillkommit. Ett annat resultat är att processen bidragit till en god lokal-regional relation. Många företag har engagerat sig i utvecklingsarbetet, både direkt i styrningen av utvecklingsgrupper/klustergrupper och i enstaka utvecklingsprojekt. Dialogen mellan den offentliga delen av partnerskapet och företagets organisationer har utvecklats på ett bra sätt. Mittsveriges Industri- och Handelskammare ansvarar exempelvis aktivt för att projekt genomförs.

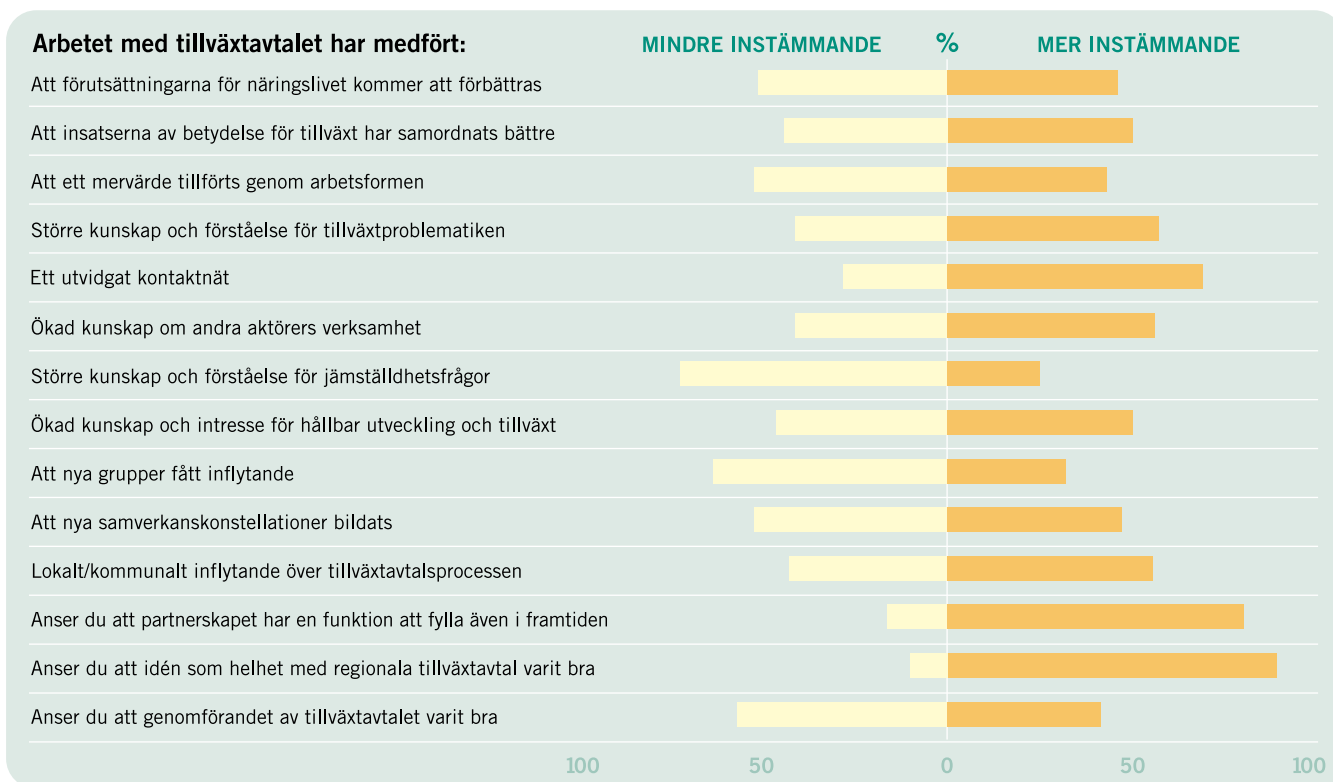
Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

Nyföretagande- och entreprenörskapsprogrammet

Projektet har som mål att skapa en långsiktigt hållbar form för att stimulera nyföretagande och entreprenörskap.

Resultaten hittills visar att det lokal-regionala systemet fungerar, att en samordning har kommit till stånd och att för-

Resultat av enkätundersökning i Västernorrlands län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

söksverksamheten med t.ex. "Open for business" är lovande. Ett visst samarbete sker även med grannlänen. Mellan 550 och 600 nybildade företag har berörts av programverksamheten i olika skeden av startfasen. På de orter där insatserna fungerar bäst märks den omfattande nedgången i nyföretagande under senare år inte alls eller i liten utsträckning. Huvudfinansiärer är länsarbetsnämnden, kommunerna, länsstyrelsen, landstinget, NUTEK och Mål 1. Projektet omfattar 2000–2001, 79,1 miljoner kronor.

Fibre Science and Communication Network, FSCN

Länet ska stärkas som utvecklingsbas för skogsindustrin och dess FoU. I satsningen ingår ett tiotal professorer, ett flertal forskare och 30-talet doktorander. Flera stora delprojekt ingår och den finansiella basen är bred – allt från delar av Mitthögskolans forskningsanslag, bidrag från KK-stiftelsen och processindustrins FoU-medel till kommunala medel och insatser från mindre tryckeriföretag. Därtill finns ett kraftfullt strukturfondsstöd.

Totalt har 150 miljoner kronor fördelats på tre år. Till detta kommer industrins, främst SCA:s, egna FoU-investeringar i direkt anknytning till FSCN.

Lärande process

Formerna för uppföljning håller på att förnyas. Den första

versionen av ett projektregistreringssystem kopplat till Internet har utvecklats. På uppdrag av partnerskapet har en mindre attitydenkät genomförts.

Diskussioner har förts inom delar av partnerskapet kring utvärderingsmetodik och tvärssektoriell utvärdering/problem- och områdesbaserade utvärderingar. En dialog förs med Jämtlands län i dessa frågor. Som ett led i ett samlat informationsmaterial har ett nyhetsbrev börjat att publiceras.

De fyra norra länen har genomfört en genomgång av förutsättningar, arbetsmodeller och resultat i tillväxtavtalsprocessen. För jämförelser har kontakter med länen i södra Sverige tagits.

Framtiden

Planeringen för nästa programperiod har inletts. Som underlag för arbetet finns länsstrategin Vision 2005 samt kommunala strategier.

En viktig lärdom är att arbetet måste förankras och arbetet med tillväxtavtalet pedagogiseras, kommuniceras och återförs. För ett uthålligt engagemang krävs extra omsorg vid övergången mellan planeringsfas och genomförandefas. Ett sekretariat med företrädare för länsstyrelsen, länsarbetsnämnden, kommunförbundet och landstinget håller på att bildas för att utveckla genomförande- och planeringsprocess.

Källa: Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Västmanlands län

Det övergripande målet för Västmanlands läns tillväxtavtal är att den ekonomiska tillväxten i länets näringsliv ska öka. Tillväxten i länets näringsliv ska därför baseras på ett ökat kunskapsinnehåll i varor, processer och tjänster. Avtalet är uppdelat i två övergripande insatsområden som i sin tur vardera är uppdelade i tre åtgärdsområden:

Tillväxt genom insatser för individer:

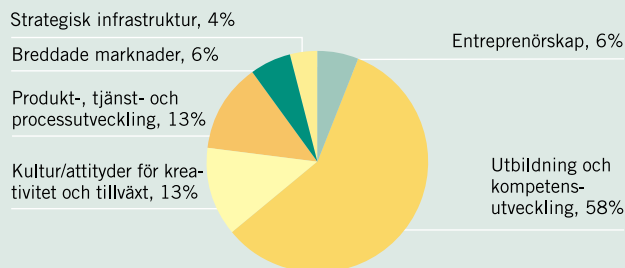
- **Entreprenörskap**
- **Utbildning och kompetensutveckling**
- **Kultur/attityder för kreativitet och tillväxt**

Tillväxt genom insatser för företag och näringsliv

- **Produkt-, tjänste- och processutveckling**
- **Breddade marknader**
- **Strategisk infrastruktur**

Beslutade offentliga medel 2000:	553 mkr
Andel av planerad budget 2000:	104 %
Beslutade offentliga medel 2001:	836 mkr
Andel av planerad budget 2001:	156 %

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer

	mkr
<i>Offentliga medel</i>	
Statliga medel	631
EU	141
Kommuner	44
Landstinget	4
Övriga	17
<i>Privata medel</i>	
Privata företag	167

Källa: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Genomförandet

Merparten av insatserna och projekten inom tillväxtavtalet har under år 2001 satts igång. Delaktigheten och engagemanget är stort bland regionala organisationer.

Arbetet med övergripande och projektvis samverkan om finansiering mellan regionala aktörer har gått framåt, men för den största finansiären, LAN/Af, har den hårda nationella styrningen inneburit att AMS-medel har begränsad användning i projektfinansieringen av näringslivsinsatser.

Näringslivets engagemang har ökat under 2001 och några större företag har delfinansierat främst lokala projekt. Även lokala företagareföreningar har i ökad utsträckning tagit initiativ till projektinsatser. Intresset för tillväxtavtalsarbete bland de lokala partnerskapen har fokuserats på de nya programmen Mål 2 och Växtkraft Mål 3, där det finns möjlighet till direkt medfinansiering av lokala projekt. Detta är dock inom länets tillväxtavtal, eftersom det är den övergripande strategin som vägleder Mål 2, Växtkraft Mål 3 och andra program för länets utveckling.

Samarbetsklimatet kring konkreta projekt har blivit öppnare och mer kreativt under tillväxtavtalsprocessen. Däremot har samverkan på överordnad och principiell nivå, framförallt under år 2002, bromsats av väntan på och oklarheter kring eventuella samverkansorgan i form av kommunalförbund.

Resultat

Ett viktigt resultat av Västmanlands tillväxtavtalsprocess är att överblicken av vad som görs i form av näringslivs-, utbildnings- och infrastrukturfrämjande insatser blivit bättre. Det innebär bl.a. att dubbelarbete kan undvikas, större grepp kan tas för kommunövergripande och länsövergripande insatser och att goda exempel på insatser kan överföras i partnerskapen.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

Program Strömsholm

Strömsholm ska utvecklas till ett internationellt ridsportcentrum genom investeringar i nya och befintliga anläggningar men även genom flera verksamheter och ökat kunskapsinnehåll. Nya företag, inom främst rid-/häst och turismverksamhet, ska utvecklas och etableras.

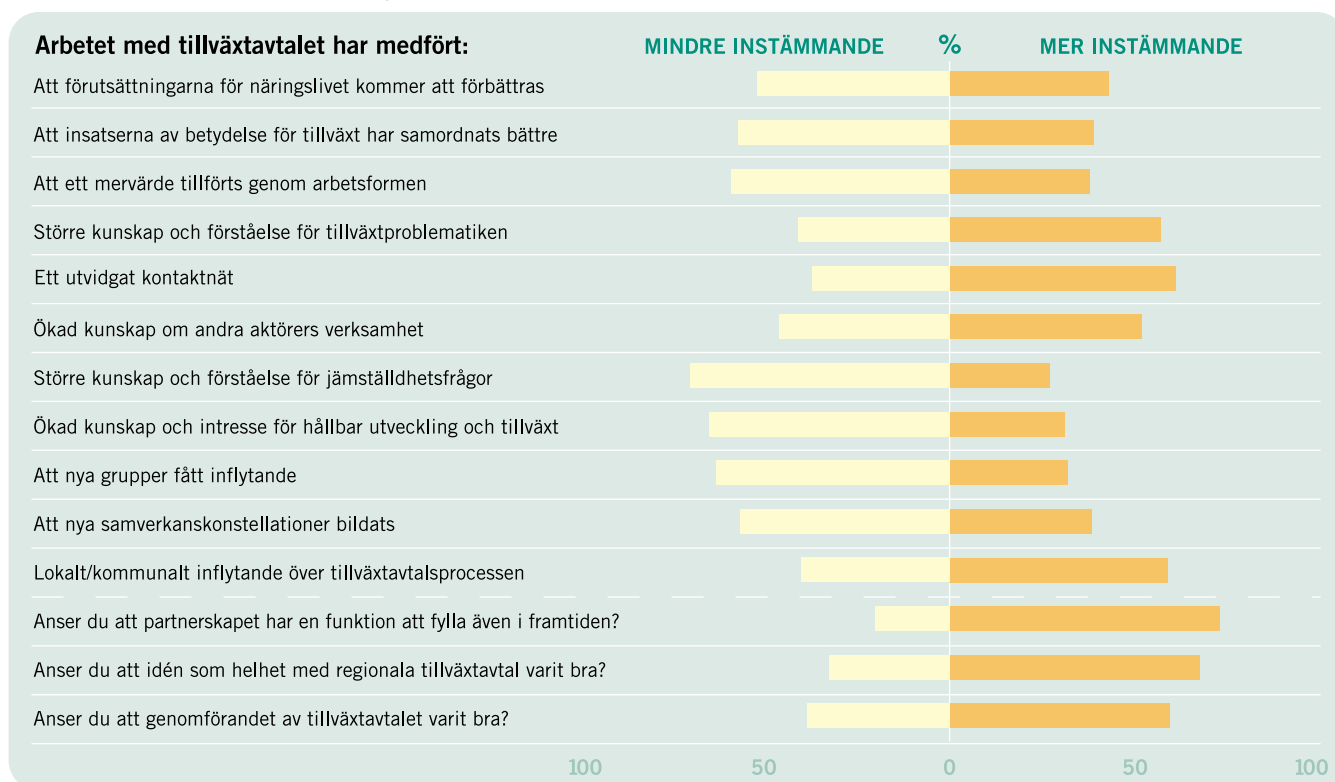
Stora investeringar har gjorts i ridsportanläggningarna, en unik konferensanläggning har skapats samt även ett vandrarhem. Svenska Ridsportförbundet har flyttat sitt kansli till Strömsholm. och flera småföretag med anknytning till hästverksamhet har etablerats.

Teknikbyn Västerås – Västerås Technology Park.

Det gamla industriområdet har på några år utvecklats till Sveriges snabbast växande teknikpark. I dag finns 116 före-

Resultat av enkätundersökning i Västmanlands län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

tag med 1 020 anställda i Teknikbyn, där de gamla industrilokalerna från början av förra seklet successivt byggs om till nya verksamheter. En s. k. groddkorridor har en framträdande plats i Teknikbyn. Nyföretagare i årliga s.k. Kick start-program har genererat ett 30-tal nya, varaktiga företag främst inom IT.

Lärande process

Länsstyrelsen ställer högre krav på uppföljning och utvärdering av projekt inom ramen för tillväxtavtalet.

I ansökningarna till regionala och lokala finansiärer ska sökanden redogöra för hur projekten/insatserna bidrar positivt till en hållbar utveckling, ökad jämställdhet och mångfald. Vidare ställs krav på att projekt- och styrgrupper ska vara jämställt sammansatta. Vid avrapportering ska projektansvariga ange hur insatserna påverkar män och kvinnor, invandrare och miljön.

Erfarenheterna pekar på att det är svårt att med horisontella mål styra projektriktningar mot konkreta resultat. Mest framgångsrikt hittills är särskilda projekt som fokuserar på socialt hållbar utveckling.

Framtiden

Under 2002 kommer diskussioner föras i Västmanland

kring ett regionalt utvecklingsprogram och ett regionalt tillväxtprogram. Om programprocesser påbörjas, kommer länsstyrelsen att ha samordningsansvaret för arbetet åtminstone under 2002. Frågan om att bilda ett kommunalt samverkansorgan i länet är ännu inte avgjord. Om det inrättas tar samverkansorganet över ansvaret för processen efter hand.

En lärdom från tillväxtavtalsprocessen är att den nationella nivån måste ta arbetet på större allvar. Delegering till den regionala nivån måste öka liksom decentralisering och frihet att använda resurser. Vad gäller t.ex. Arbetsmarknadsverkets medel har riktningen hittills varit den motsatta, d.v.s. ökad central styrning.

Några lärdomar som kan dras från arbetet är att en processinriktad arbetsmetodik tar tid att utveckla och aldrig blir "färdig". Delaktigheten hos näringslivet/företagen måste stärkas i processen kring ett nytt program. Vidare måste målen för program och tillväxtinsatser formuleras tydligare: ska hela "livsmiljön" inbegripas, d.v.s. ska de olika dimensionerna av hållbar utveckling ha lika vikt, eller ska programmet fokuseras mer på direkta insatser för tillväxt i näringslivet?

Källa: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

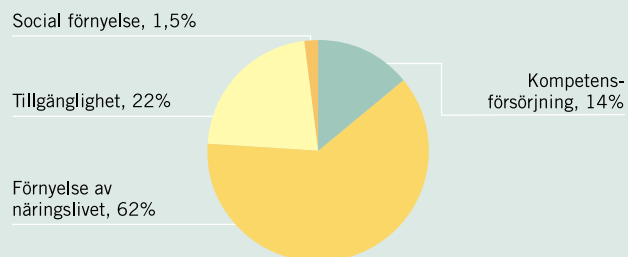
Västra Götalands län

I Västra Götaland är det Västra Götalandsregionen (självstyrelseorgan) som har samordningsansvaret inom tillväxtavtalsarbetet. Detta arbete är baserat på den regionala utvecklingsstrategin som syftar till en långsiktig förnyelse av hela länets näringsliv. Tillväxtavtalet är uppdelat i åtta delregionala avtal (Göteborgsregionen, Mellansjöregionen, Dalsland, Fyrstad, Västra Skaraborg, Norra Bohuslän, Sjuhärad samt Skärgården) och i fyra övergripande teman:

- **Kompetensförsörjning**
- **Förnyelse av näringslivet**
- **Tillgänglighet**
- **Social förnyelse**

Beslutade medel 2000: 531 mkr
Beslutade medel 2001: 751 mkr

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	204
Privata företag	213
EU	176
Kommuner	106
Övriga	20
Självstyrelseorgan*	33

* Självstyrelseorganen förfogar över såväl statliga som regionala medel och har totalt beslutat om 135 mkr till tillväxtavtalet 2001.

Källa: Västra Götalandsregionen.

Genomförandet

Genomförandet i Västra Götaland följer avtalets intentioner. Västra Götalands tillväxtavtalsarbete sker nästan helt integrerat med strukturfondsprogrammen. I regionen finns åtta delregionala partnerskap och ett regionalt partnerskap. Engagemanget och delaktigheten är störst på delregional nivå. Det visar sig bl.a. i ett starkt lokalt engagemang i genomförandet och en hög andel kommunal medfinansiering. Näringslivets delaktighet i partnerskapen varierar starkt, alltifrån aktivt deltagande från enskilda företag till deltagande via näringslivets organisationer.

Under året har särskilda satsningar påbörjats för att öka kontakter mellan näringsliv och högskolor i syfte att få en ökad kommersialisering av forskningsresultat. Universitetets och högskolornas medverkan i tillväxtavtalet har som en följd av detta ökat starkt under år 2001.

Resultat

Tillväxtavtalsarbetet i Västra Götaland innebär en kraftsamling kring kompetensutveckling och förnyelse av näringslivet. Processen har ökat engagemanget för tillväxtfrågor över kommun- och sektorsgränser. De delregionala partnerskapen är generellt mycket positiva till utvecklingsarbetet inom ramen för tillväxtavtalet och den decentraliserade hanteringen.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

E-tour – affärsutveckling i den digitala världen

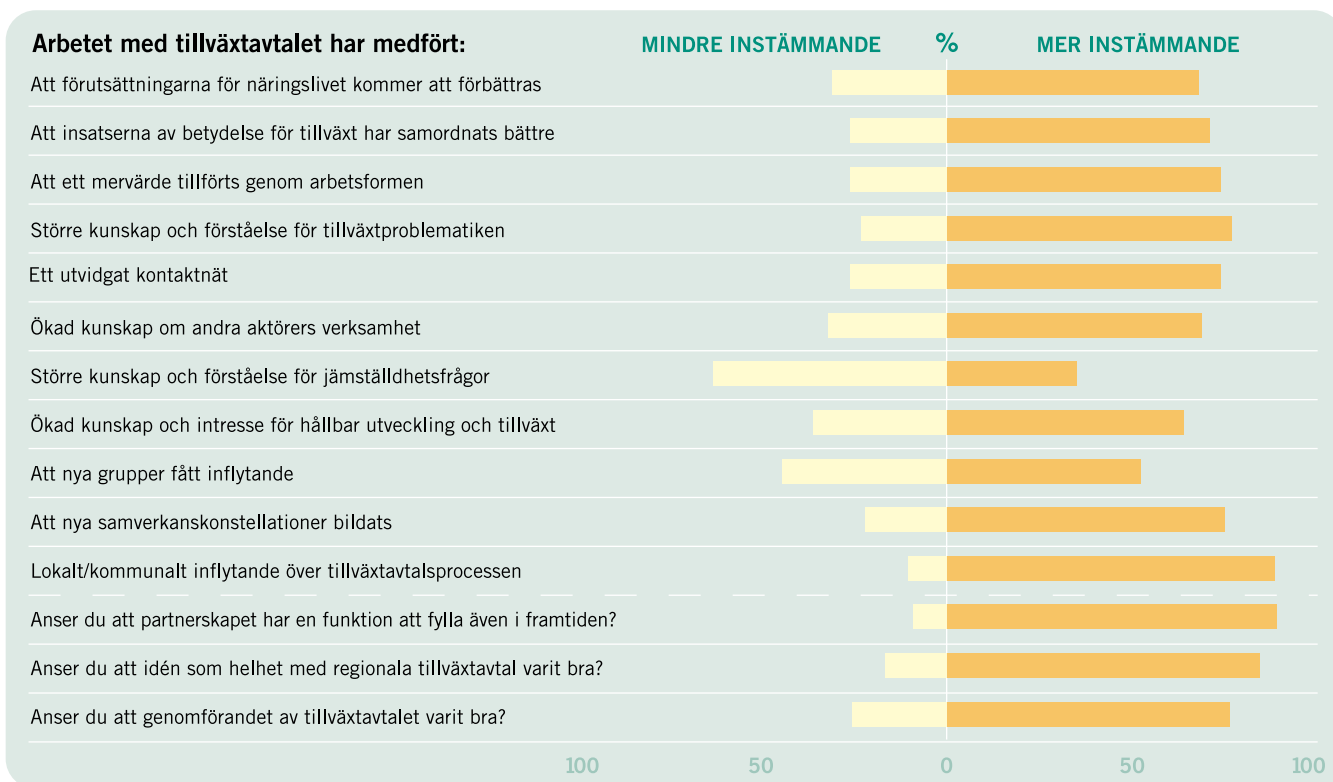
Syftet är att ge förhöjd insikt och kompetens till företag om möjligheter att nyttja e-handel för affärsutveckling. Fram till oktober 2001 har över 130 företag och 44 kommuner valt att delta i e-tour. Den affärsstrategiska rådgivningen och dialogen mellan företag har visat sig vara ett bra verktyg för ledningsgrupper när det gäller att mäta sig med andra företag samt värdera vilken strategi man skall ha inom e-business. Från en västsvensk plattform är nu e-tour en nationell plattform och liknande verksamheter startar upp i andra delar av landet.

CMF

Syftet är att underlätta små- och medelstora företags kontakter med kvalificerade utförare av olika miljökänsliga tjänster. Framst handlar det om behov inom miljölednings-system, certifiering, utbildning, produktutveckling, livscykelanalyser och miljömärkning. För att kunna förmedla rätt utförare av efterfrågade tjänster har CMF byggt upp ett nätverk av s.k. "kvalificerade utförare". I nätverket ingår bred kompetens både beträffande FoU och utbildning.

CMF har hittills utvecklats till att vara en resurs för företag i hela regionen, bl.a. hjälpte CMF år 2001 ca 200 företag med idéer, frågeställningar och behov av extern kompetens.

Resultat av enkätundersökning i Västra Götalands län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

Lärande process

Partnerskapen rapporterar årligen om arbetet. Jämförelser mellan de åtta delregionerna vad gäller inriktning och arbetsformer görs kontinuerligt. En projektkatalog har tagits fram och finns nu tillgänglig på nätet via Västra Götalandsregionens hemsida. Kontinuerliga träffar och kunskapsutveckling sker också tillsammans med företrädare för de åtta delregionerna. En extern uppföljning/utvärdering av tillväxtavtalet i Västra Götaland kommer att genomföras under 2002.

Regionen har det senaste året arbetat intensivt med att utveckla kunskaper om och riktlinjer för en politik för hållbar tillväxt på regional nivå. Regionala indikatorer för utfallsanalys har utarbetats och använts för att studera utvecklingen under 1990-talet. Ett strategiskt program för hållbar tillväxt tas fram.

I arbetet ingår att presentera en samlad modell för uppföljning och utvärdering av hållbarhet med regionala utgångspunkter och utifrån den programstruktur som väljs.

Jämställdhetsperspektivet har ägnats särskild uppmärksamhet under genomförandet av tillväxtavtalet. Västra Götalandsregionen har utsetts som pilotregion för jämställda

tillväxtavtal och därigenom fått såväl resurser som legitimitet för arbetet. De åtta delregionerna har uppmuntrats att identifiera tillväxtorienterade projekt som kommer att utvecklas till goda exempel för hur könsperspektivet konkret kan integreras i pågående verksamhet.

Framtiden

I Västra Götaland har analysarbetet påbörjats inför det regionala tillväxtprogrammet. Parallellt pågår diskussioner om arbetsformer både vad gäller geografiska områden och tematiska inriktningar. Ett fördjupat utvecklingsarbete startas under våren 2002 inom ramen för LNU-processen (Lokal Näringslivsutveckling) med analys och strategiarbete och utveckling av partnerskapsprocessen.

Lärdomar inför det kommande arbetet är att försöka utveckla en ökad sektorssamordning, engagera fler i arbetet inom regionens och kommunernas olika verksamhetsområden samt få med fler sektorsföreträdare från lokal, regional och central nivå. En annan lärdom är att arbetet tar tid och att förankring är mycket viktigt.

Källa: Västra Götalandsregionen.

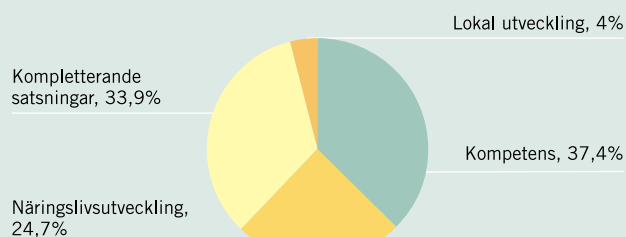
Örebro län

Örebro har främst inriktat sitt tillväxtavtalsarbete mot små och medelstora företag. Det finns också en koppling mellan Mål 2-arbetet och tillväxtavtalet genom att avtalet utgör utgångspunkten för medfinansieringen till åtgärder inom Mål 2. Tillväxtavtalet har fyra insatsområden:

- **Kompetens**
- **Näringslivsutveckling**
- **Kompletterande satsningar**
- **Lokal utveckling**

Beslutade medel 2000: 503 mkr
Beslutade medel 2001: 683 mkr

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	187
Privata företag	150,5
EU	224
Kommuner	88
Landstinget	22
Stiftelser	3,5
Övriga	8

Källa: Länsstyrelsen i Örebro län.

Genomförande

Arbetet med tillväxtavtalet i Örebro län fortlöper enligt planerna och deltagarna i partnerskapet är överens om inriktningen av insatserna. Näringslivet och representanter för näringslivsorganisationer var mycket aktiva i arbetet med att skapa programmet. Universitetets engagemang var vid den tidpunkten låg men har under perioden ökat. Utgångspunkten för länets arbete är att tillväxtavtalet har olika finansieringsmöjligheter. Mål 2 Västra är en finansieringskälla. Merparten av de projekt som finansieras via strukturfonderna har dessförinnan nationell medfinansiering. Tillväxtavtalet är utgångspunkten vid dessa finansieringsbeslut.

Utvecklingsrådet, som funnits sedan 1995, har skapat en positiv arena för regionala samarbetsfrågor i länet. Utvecklingsrådets roll är att följa utvecklingen av programmet och i sina organisationer hålla processen levande. Länets kommuner, som tidigare var representerade av kommunförbundet, samt ytterligare organisationer anslöt 1999 och detta har medfört en bredare förankring och engagemang än tidigare.

Resultat

Det viktigaste resultatet är den gemensamma prioriteringen. Dessutom kan en positiv utveckling av den formella

utbildningsnivån avläsas. Denna beror till stor del på den fokusering på kompetensfrågor som finns inom tillväxtavtalet. Målet med antalet miljöcertifierade företag har uppnåtts.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

Infrastruktur för vuxenutbildning

Hela Örebro län har idag en infrastruktur för flexibel vuxenutbildning, vilket innebär att man på lokala lärcentra kan fortbilda sig som företagare eller anställd. Högskoleutbildningar på distans är också tillgängliga. Finansiering av denna åtgärd sker bl.a. genom kommunala vuxenutbildningsmedel, Mål 2, länsstyrelsen, KY-medel och universitetet.

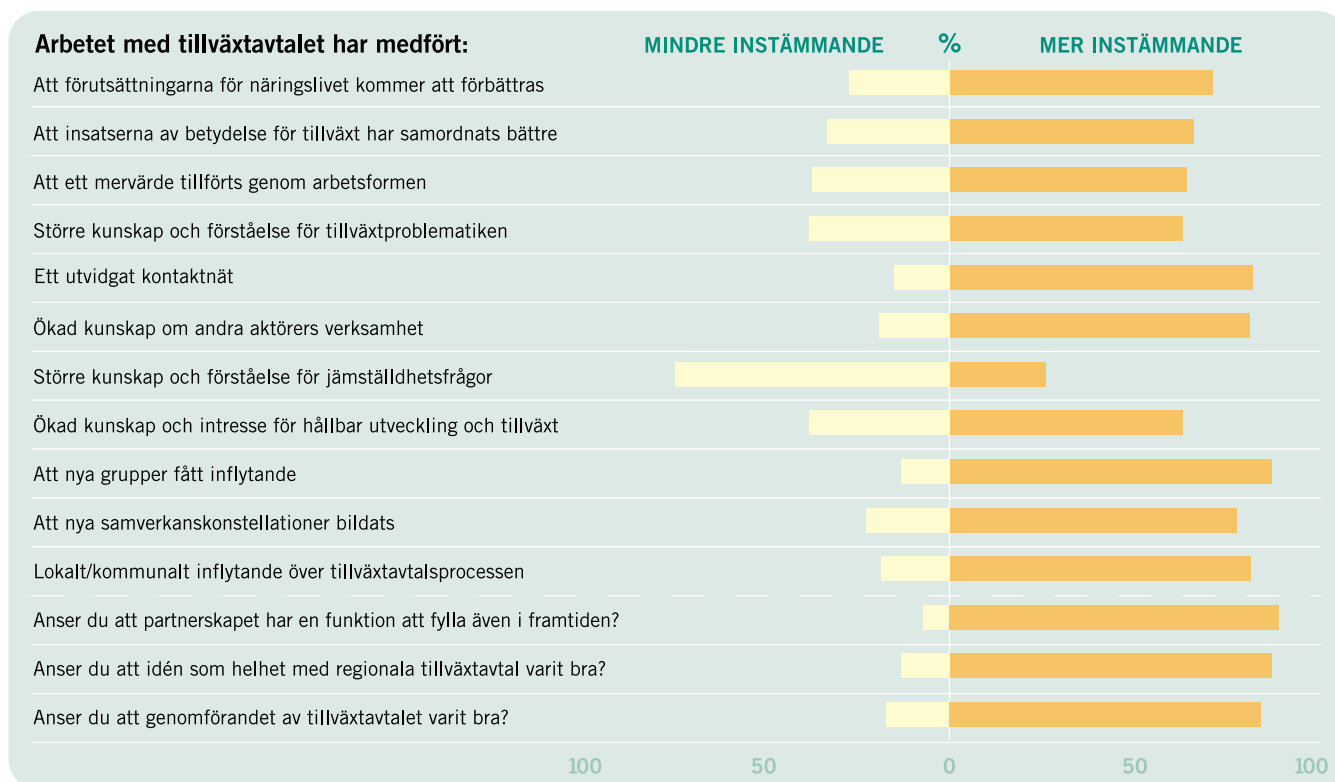
Regionalt riskkapitalbolag

Syftet är att möta den efterfrågan som finns av riskkapital i tidiga skeden av företags utveckling. Affärsplanen för verksamheten är utarbetad och finansiärer börjar utkristallisera sig. Verksamheten kommer igång första halvåret 2002.

Lärande process

I Örebro län utvecklas formerna för uppföljning löpande. Bland annat har partnerskapet tagit fram en katalog med

Resultat av enkätundersökning i Örebro län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

alla beslutade projekt under 2000 och 2001. Parallellt har de mål som sattes för tillväxtavtalet följts upp. Partnerskapet har använt uppföljningsrapporten i diskussioner om länets arbete utvecklas i rätt riktning och om länet kommer att nå målen. Länsstyrelsen har även anpassat sina arbetsformer för att nå en ökad helhetssyn vid exempelvis bedömningar av projektansökningar. Till sammans med Östergötland och Kronoberg har Örebro haft ett erfarenhetsutbyte under 2001. Någon utvärdering av avtalet har inte upphandlats.

Länet satsar på projekt som har en långsiktig påverkan på näringslivet för att nå en hållbar utveckling. Lärcentra skapar exempelvis förutsättningar för flexibelt livslångt lärande. För att långsiktigt påverka beteenden och attityder till företagande satsar länet på nyföretagande bland ungdomar. Den sociala dimensionen tillvaratas genom satsningen på lärcentra där intresset för vidareutbildning ökar bland nya grupper. Satsningen på kvinnor och kvinnors företagande har givit mycket positiva resultat. På motsvarande sätt räknar länet med att satsningen på invandrare och invandras

företagande ska ge denna grupp bättre förutsättningar att utveckla företagande. I varje projektbeslut bedöms hur det enskilda projektets påverkar jämställdheten. På samma sätt bedöms projektets påverkan på miljön.

Framtiden

Processen för att utarbeta ett regionalt tillväxtprogram har planerats och omfattar bl.a. internationella jämförelser och regional analys. Perspektivet blir lokalt-regionalt-nationellt-internationellt. Kommunerna vill ta ett större ansvar under planeringsprocessen. Samtidigt är partnerskapet enigt om att uppbyggnaden från lokal nivå till regional även gäller för processen med tillväxtprogram. Erfarenheterna från tidigare tillväxtavtalsprocess är mycket goda när det gäller förankringen. Alla som vill delta i processen ska ha denna möjlighet. Partnerskapet är också överens om att inte skapa nya arenor utan tillvarata de som redan finns, såväl lokalt som regionalt.

Källa: Länsstyrelsen i Örebro län.

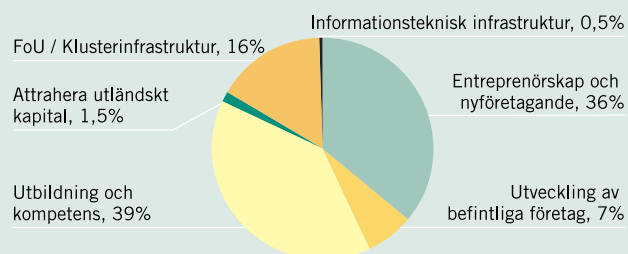
Östergötlands län

I Östergötland arbetar man med att öka den lokala förankringen i tillväxtavtalsarbetet. Lokala tillväxtavtal utarbetas, därigenom möjliggörs en lokal anpassning till de regionala ambitioner som finns uttryckta i tillväxtavtalet. Tillväxtavtalet omfattar sex insatsområden:

- **Entreprenörskap och nyföretagande**
- **Utveckling av befintliga företag**
- **Attrahera utländskt kapital**
- **Utbildning och kompetens**
- **FoU/Klusterinfrastruktur**
- **Informationsteknisk infrastruktur**

Beslutade medel 2000:	220 mkr
Andel av planerad budget 2000:	82 %
Beslutade medel 2001:	248 mkr
Andel av planerad budget 2001:	92 %

Insatsområdenas andel av beslutade medel under 2001

Finansiärer	mkr
Statliga medel	178
Privata företag	5
EU	22,5
Kommuner	22,5
Landstinget	20

Källa: Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Genomförandet

Arbetet med Östergötlands tillväxtavtal fortgår i stort sett som planerat och finansieringen av avtalet fungerar relativt väl. Strukturfonderna ses i Östergötland som en finansieringskälla till tillväxtavtalet. Ett aktivt arbete görs för att kommunerna ska utveckla lokala tillväxtavtal där den lokala strategin relateras till de regionala ambitionerna. Partnerskapet har formerats på samma sätt under hela perioden. Intresset har dock avtagit under genomförandefasen. Nu finns ett uttalat intresse att återväcka "dynamiken" i arbetsformen. Den lokala nivåns engagemang har varierat mellan svagt och starkt där Mjölby utvecklingsarbete varit mycket värdefullt och gett många positiva bieffekter.

Resultat

Arbetet med tillväxtavtalet har ökat samsynen kring långsiktigt viktiga prioriteringar. Det går snabbare att komma överens regionalt, exempelvis i samband med ansökningar till nationella aktörer eller EU. Vissa delar av den "ordinarie" verksamheten har lyfts fram på ett bra sätt och kvalitetssäkrats (ex. starta-eget hanteringen). Nationellt uppmärksammas länet i högre utsträckning. Partnerskapet har haft en positiv inverkan och ett gemensamt fokus på tillväxtrelaterade frågor har etablerats i Östergötland.

Exempel på projekt inom tillväxtavtalets ram:

Fördel Östergötland

Projektet ska bidra till att effektivt förmedla kunskaper och teknik till små och medelstora företag. Det sker genom att tydliggöra utbudet av tjänster för tekniköverföring, att det regionala behovet av tekniköverföringstjänster tillgodoses samt att befintliga tekniköverföringsresurser samordnas och utvecklas.

Projektet är ännu i en första fas men positiva resultat kan redan skönjas. Nästan samtliga forskningsinstitut bedriver numera verksamhet i länet och har ett gemensamt rum hos ALMI. De små och medelstora företagen kan nå samtliga deltagande aktörer via ett och samma telefonnummer och har dessutom börjat utnyttja möjligheterna på ett bättre sätt än tidigare.

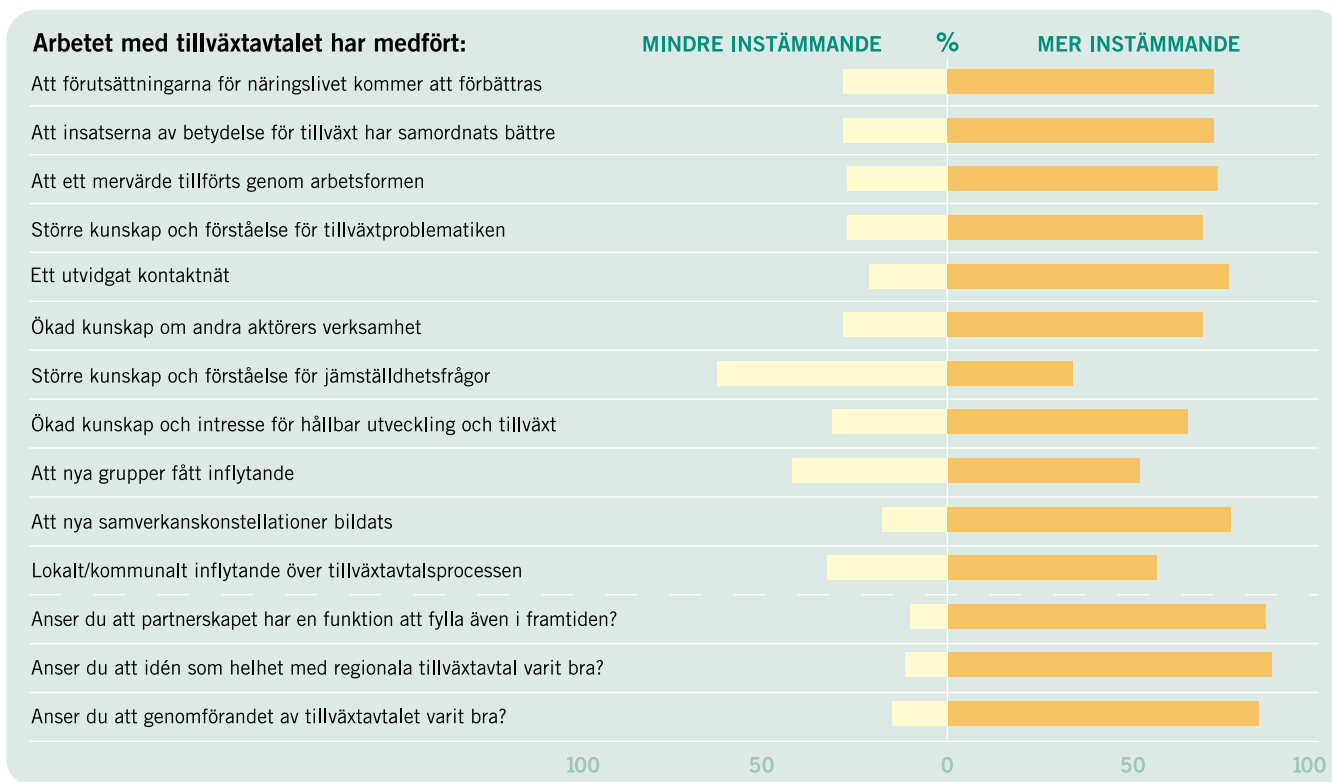
Finansieringen planeras ske genom EU-programmet Innovativa Åtgärder Östra Mellansverige. Projektets budget är ca 5 miljoner kr, varav knappt hälften idag är finansierat.

Börjekampanjen

Börjekampanjen, som riktar sig till personer vars företagande befinner sig på idéstadiet, ska stimulera till att starta eget. I Östergötland har sex Nyföretagarcentra tagit på sig huvudansvaret för projektet. Projektet har marknadsförts i media och Börjedagen har genomförts.

Intresset har ökat och Nyföretagarcentra, främst i de

Resultat av enkätundersökning i Östergötlands län

Källa: Enkätundersökning regionala tillväxtavtal 2001, ITPS.

större orterna, har fler besökare och förfrågningar än tidigare. Om detta leder till slutmålet – att fler nya företag etableras – återstår att se.

Lärande process

Utvärderingar har upphandlats och i Östergötland förs diskussioner om hur tillväxtavtalsarbetet ska utvecklas för att bli mer dynamiskt och effektivt. De horisontella kriterierna följs upp i den ordinarie uppföljningen.

Majoriteten av insatserna i Östergötlands tillväxtavtal är inriktade mot att få fler nya företag och stärka befintliga företag, dels genom företagsspecifika insatser men även genom insatser för att trygga kompetensförsörjningen.

Särskilda insatser görs för såväl invandrare som det underrepresenterade könet. Vidare finns nyckeltal för jämställdhet för samtliga aktuella åtgärder, kravet på horisontell integrering är uppfyllt. Ett ökat intresse för jämställdhetsfrågor kopplat till utvecklingsfrågor kan skönjas bland aktörerna i partnerskapet.

Tillsammans med Integrationsverket och Arbetslivsinstitutet görs insatser för att finna konstruktiva lösningar för både horisontell och vertikal integrering.

Under 2001 har särskilda insatser gjorts för att integrera ekologiskt hållbar utveckling i tillväxtavtalet. Detta har fallit väl ut och intresset ökar. Arbetet kommer att fortlöpa,

inte minst genom Innovativa åtgärder Östra Mellan-sverige där minst 15 procent av budgeten ska gå till miljörelaterade projekt.

Framtiden

I Östergötland har förberedelser inför en ny programperiod påbörjats. Berörda personer på såväl regional som lokal nivå kompetensutvecklas i regional utveckling under året. Utveckling av lokala sysselsättningsstrategier planeras med stöd från EU-kommissionen. Dessa skall ligga till grund för lokala tillväxtprogram.

Utvärderingen av partnerskapet/tillväxtavtalet som arbetsform lägger grunden för ett processinriktat utvecklingsarbete. Diskussioner förs bl.a. kring en snävare fokusering mot tillväxt.

Vissa delar av nuvarande avtal kommer sannolikt att återfinnas också i tillväxtprogrammet, exempelvis insatser för fler nya företag, stärkt konkurrenskraft hos befintliga företag och tryggad kompetensförsörjning. Kopplingen till den lokala nivån är en nyckelfråga i tillväxtprogramarbetet. Lärdomar från tillväxtavtalsprocessen är bl.a. att företagen kan representeras via organisationerna, kopplingen till den lokala nivån bör stärkas samt att dynamik och intresse måste underhållas under hela processen.

Källa: Länsstyrelsen i Östergötlands län.

POSTADRESS 106 47 STOCKHOLM
FAX 08-690 91 91, TELEFON 08-690 91 90
E-POST: fritzes.order@liber.se
INTERNET: www.fritzes.se

ISBN: 91-38-21725-2

ISSN 0284-6012